

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 3/20 - 47. årgang

Glåmdalsturister i eget land

Jon vil verne Vigra

<< tilbakeblikk

Ny spalte for hygge og mimring

Lederen har ordet

Sist jeg skrev i denne spalten trodde jeg at vi hadde vært gjennom det verste i denne korona-tiden. Men det ble det ikke. Vi har etter sommeren igjen fått en oppblomstring av mange smittede i samfunnet. Og nå ser det ut til at vi nok ikke kan slippe av før vi alle får en dose vaksine, kanskje ut på nyåret en gang.

Våre lokalforeninger har hatt en rekke konsekvenser av koronaen i høstens planer. Mange har redusert eller utsatt gjennomføring av medlemsmøter og reiser. Det er synd, fordi det er jo kjernen i organisasjonen vår at vi har sosiale treff og fellesaktiviteter. Men noen har åpnet med å ha møter som før, men må leie større lokaler for å følge 1-meters regelen. Noen har satt opp reiser med busselskap som skal følge retningslinjene til myndighetene. Så det går an!

Jeg har tidligere nevnt arbeidet vårt i landsstyret angående å få større innsyn og påvirkning i resultatene i Telenor Pensjonskasse (TPK) og har hatt flere møter med personalorganisasjonene. De er villige til dette, men styreleder gir oss ikke større innsyn. Vi må derfor ha ytterligere møte med personalorganisasjonene om dette.

Selv om aktiviteten vår er satt litt på halv fart lokalt, har vår redaktør fått inn flere interessante temaer i dette bladet. Hun tar opp verneplanen som fortsatt har noe innhold, og organiseringen i Bergen og Hordaland lokalforening vil vi få et innsyn i. Dette kan være aktuelt innhold for flere.

Vi i landsstyret har arbeidet med å kartlegge alle våre gamle blader. Telepensjonistens første utgave ble utgitt i 1974. Redaktøren vil sette av plass til dette i

hvert nummer fremover. En annen historisk bit fra Haugesund vil du også få lese. Vi er mangfoldige.

Rett før sommeren kom fikk vi også bidratt til Kobberkabelprosjektet i Telenor med besøk og målinger hos kunder. Mange har vært på nye steder for å kartlegge situasjonen. Jeg påtok meg også å være en av deltakerne med å måle nett hos en kunde. Prosjektet har igjen gitt tilbakemelding om at det har vært veldig nyttig og hyggelig at vi har bidratt i dette prosjektet!

Vi får tro at vi kan bidra til flere slike eller lignende oppdrag for vår sponsor!

Jeg ønsker dere alle en god høst og en god helse videre!

En optimistisk og varm hilsen fra
Tore Andli
Forbundsleder

Lederen har ordet	s. 2	Telepensjonisten gjennom	
Telefonistinnene i Haugesund	s. 3	tidene	s.10
Lokalforeningene i en koronatid	s. 4	Rapport fra Stord	s.11
Ny runde i Kobberkabel-		Glåmdølene dristet seg ut igjen	s.12
prosjektet	s. 5	Slenge på røret	s.13
Vigra kringkastar under krigen	s. 6	God-dagar	s.13
Vigra må vernes	s. 8	Tilbakeblikk	s.15
		Småstoff	s.16

Neste nummer av bladet kommer ut 3. desember. Tips og stoff sendes på e-post til gunhi-s@frisurf.no innen 9. november.

Forsidebilde: Vøringsfossen innerst i Måbødalen Hardanger. Foto: Aina Holen.

Redaktøren forbeholder seg retten til redigering og nedkorting av innlegg.

Utgitt av Telepensjonistenes Landsforbund. Redaktør: Gunhild Skoglund. Ansvarlig redaktør: Tore Andli.

Telefonistinnene i Haugesund

I forbundets søken etter gamle utgaver av *Telepensjonisten* dukket en interessant artikkel om etableringen av Haugesund telefonsentral opp. Den viser at haugesunderne var tidlig ute med å skaffe seg telefon, kanskje som følge av sildefiske og handel.

Gunhild Skoglund

Vi telepensjonister husker godt at telefonsamtaler måtte bestilles, og mange har dessuten et yrkesliv på «riksen» bak seg.

Går vi tilbake til begynnelsen, så var det ikke hvem som helst som fikk stilling som fint titulert telefonistinne. De unge frøkner måtte helst komme fra bedrestilte familier og ha sine eksamenspapirer fra Middelskolen. Frøkner ja, fordi kombinasjonen jobb og ekteskap gikk dårlig sammen. Hvis de unge damer ville gifte seg, så betydde det at de ble forsørget av sin ektemann, og dermed ble det nærmest forventet at de sluttet. Da kunne en annen ugift kvinne få stillingen.

Haugesund på banen

I Haugesund kunne folk ta den nye og fantastiske oppfinnelsen i bruk få år etter at Graham Bell fikk patent på telefonen i 1876. Prøveforbindelse ble opprettet i 1883, og fem år senere ble det private Haugesund Telefonselskap etablert, eid av abonnentene.

I 1903 hadde trafikken i Haugesund økt så mye at det var ansatt fem telefonistinner. De hadde en begynnerlønn på 30 kroner i måneden, stigende med fem kroner hvert år til topplønnen på 50 kroner var nådd. I tillegg hadde de fra 1897 rett til sommerferie med lønn.

Tjenesteinstruks

I 1918 ble det utarbeidet en "Instruks for bestyrerinder og telefonistinder ved Haugesund Telefonselskap". Denne instruksjonen beskrev hvordan tjenesten skulle utføres, men ga også regler for tjenestevilkår.

Reglene viser at de ansatte var godt ivarettatt: Tjenestetiden var fem timer daglig, bestyrerinnen kunne gi permisjon i inntil tre vakter, og de ansatte hadde tre ukers sommerferie med lønn. Alle var innmeldt i Trygdekassen, og det ble gitt full lønn i inntil seks måneder ved sykdom.

Telefonistinner i Haugesund 1932. Foran fra v.: Charlotte Bjørseth, Johanne Bjønsås, Hollund, Gustava Johannesen, Bergliot Kanck, Karen Knutsen, Anna Odland, Simonsen, Kari Aga, bestyrerinne 2 Lovise Malmin. Andre rekke: Anna Eriksen, Karen Halvorsen, bestyrerinne 1 Eline Hansen, Ingrid Gjerde, Anna Sjurseike, Tjernagel. Tredje rekke: Johannne Kyvik, Abbi Hauge, Berta Mæland, Astrid Hauge, Astrid Matland og en ukjent.

Kilde: Astrid Matland Foto: Haugalandmuseet

Med slike betingelser ble fast ansettelse som telefonistinne et ettertraktet yrke, men før en kom så langt, måtte en gjennom en periode som vikar. Her var betingelsene langt fra like rause.

Vikarene hadde en læretid på en måned, uten lønn. Deretter kunne de kalles inn til tjeneste når som helst. Videre hadde de plikt til å melde fra om de var syke, eller skulle reise bort og derfor ikke kunne innkalles til tjeneste. Betalingen de fikk var basert på timelønn etter laveste lønnstrinn. Men selv med så dårlige betingelser var vikarstillingene ettertraktet, og det meldte seg gjerne opptil 15 søkere da slike stillinger ble avertert.

Stasjoner i arv

Etter hvert som både etterspørselen etter telefon og trafikken økte, ble det behov for stasjoner utenfor Haugesund. Dette førte i sin tur til nye kvinnearbeidsplasser.

I 1916 ble det bestemt å opprette en sentral i Førre. Forutsetningen var at ti abonnenter meldte sin interesse. Antallet var nemlig nødvendig for å dekke utgiftene.

Margrethe Stakkestad fikk kontrakten. Hun skulle få 15 kroner årlig for hver abonnent, minst 150 kroner. Videre skulle hun få beholde 25 prosent av innkrevd samtaleavgift samt 30 øre for hver budkilometer.

Allerede i 1988 feiret daværende Haugesund teleområde 100 år.

Kvinnene som fikk kontrakt på å drive slike stasjoner må ha vært fornøyde, for stasjonene gikk gjerne i arv fra generasjon til generasjon. Ifølge stasjonsholder Elly Kristoffersen fra Mefjordvær ble hennes mor, Augusta Knutsen, stasjonsholder i 1909. Med unntak av noen år med småbarn, stod hun i stillingen til 1956. Da tok datteren Elly over, etter at hun hadde vært både bud og hjelpebetjening i flere år. Her kan en kanskje snakke om å være født til et yrke.

Telefonistinnene på snorbordene, som gjerne visste hvor «gud og hvermann» i bygd og by var å treffe, har for lengst blitt historie.

I 1984 ble de siste manuelle telefonsentraler en saga blott.

Kilde: Telekvinnene i Haugesund Torunn M. Lehmann

FØLG MED...

Liha, Ings, Huks, Jaco og Tonø er fem damer som startet sin yrkeskarriere på rikstelefonen i Haugesund. På «riksen» ble kun signaturer brukt, og hvem de er får du vite i et intervju i neste nummer av *Telepensjonisten*.

Lokalforeningene i en korona-tid

Vi har spurt lokalforeningene om hvordan smitteverntiltakene har påvirket aktiviteten, både praktisk og økonomisk, og hvordan de ser for seg høsten som kommer. Om lag halvparten har svart.

Finn-Egil Elster

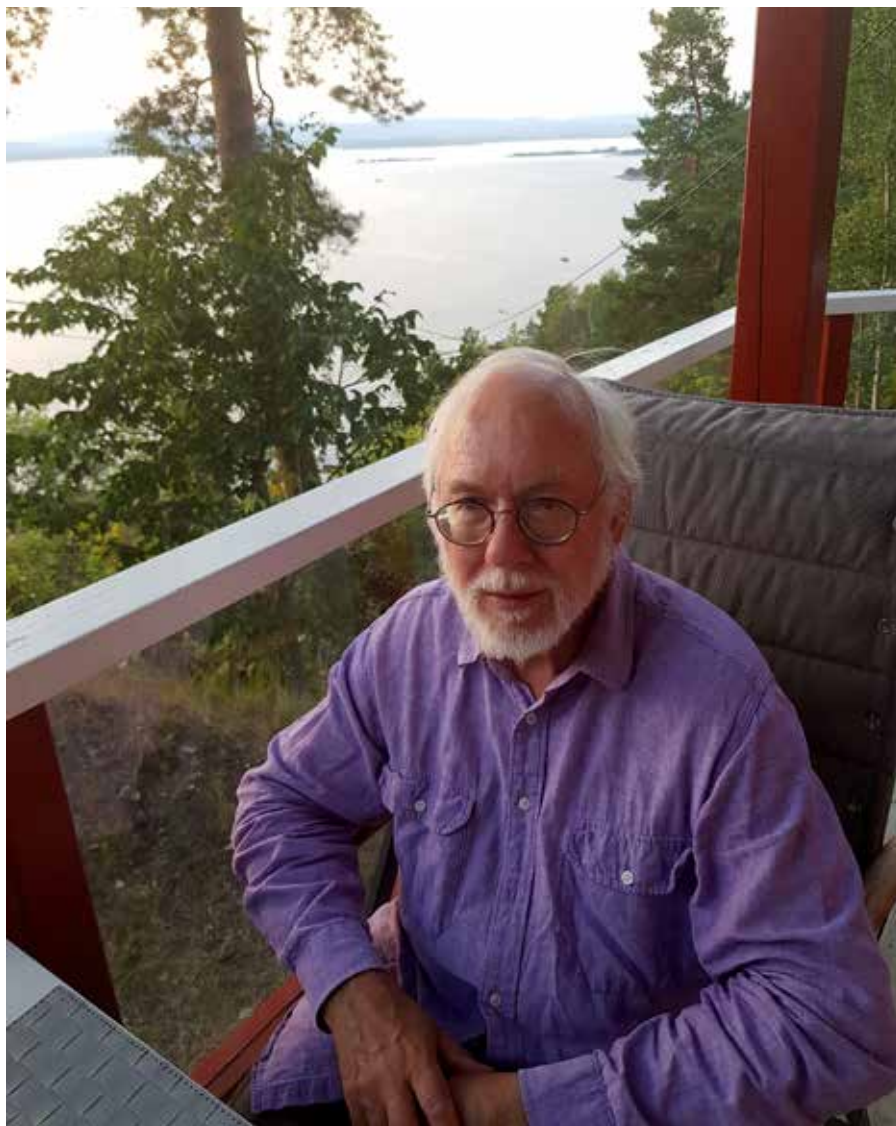
Det er forskjeller, og det må vi vel vente, men felles for alle er at 12. mars ga en brå stopp for alle medlemsaktiviteter. Styrene har i varierende grad hatt kontakt, og noen foreninger har tatt kontakt med sine medlemmer for å høre hvordan det sto til. Det er et flott tiltak!

Nå når det har skjedd en gradvis gjenåpning, ønsker de fleste å ha et tilbud til medlemmene sine. Men det er også noen som både av praktiske årsaker og på grunn av usikkerheten, ikke ønsker å samle medlemmene sine før på nyåret.

De som vil starte opp igjen ser for seg dagsturer med buss, og medlemsmøter/-treff. Utfordringen er avstandsreglene. For bussturene har det stort sett løst seg etter at det ble åpnet for å bruke alle setene i en buss. Men ikke alle aktuelle reisemål er åpne. Og planlagte utenlandsturer faller uansett bort. Noen foreninger har opplevd at møtelokalene de bruker er blitt stengt, eller de er for små til at de kan overholde regelen om en meters avstand.

Det siste kan gi en ekstra utgift for å komme i gang med aktiviteter. Ellers er ikke foreningene sterkt påvirket økonomisk av stillstanden. Arrangementsutgiftene har falt bort, men det har også inntektene. Og for noen foreninger har loddsalg ofte gitt et lite overskudd på møtene, som de nå har gått glipp av. Positivt er det at medlemmene fortsatt slutter opp om lokalforeningene sine, og har betalt årets kontingent.

Men også landsstyret har hatt mindre utgifter i år. Det har blitt færre reiser, og den planlagte lederkonferansen måtte avlyses. Dette gir grunnlag for at vi kan gi lokalforeningene litt ekstra i tilskudd i

Gledelig melding fra forbundskasserer Finn-Egil Elster. Lokalforeningene får et ekstra tilskudd som bidrag til å få satt i gang aktiviteter igjen.

år, og vi håper dette kan bidra til at det blir lettere å få i gang aktiviteter igjen og ta de ekstra utgiftene som smitteverntiltakene måtte medføre.

Men de lokale smitteutbruddene som har vært, viser med all tydelighet at disse reglene må tas på alvor. Det er en god ting å få gitt medlemmene et tilbud som gir en mulighet til å møtes. Men vi utgjør en risikogruppe, og alle aktiviteter

må bestemmes ut fra situasjonen der og da, ut fra de reglene som gjelder lokalt. Og som enkeltmedlem må vi selvsagt ta utgangspunkt i egen helsesituasjon før vi blir med på noe.

Vi har ikke noen fullstendig oversikt. Men så langt har landsstyret ikke fått melding om noen medlemmer som er rammet av sykdommen. Og det må vi håpe fortsetter!

*Tore Andli deltok selv med kunde-
besøk på Mariholtet sportsstue.
Ved hjelp av sin mobil målte han
hvor god eller dårlig dekningen er
på stedet.*

Ny runde i Kobberkabelprosjektet

I to tidligere nummer av Telepensjonisten (4/19 og 1/20) har vi omtalt Telenors kobberkabelprosjekt. Kobbernettet skal fases ut, og dermed forsvinner fasttelefon og bredbånd på kabel. Flere telepensjonister deltok i første runde med besøk hos berørte kunder. Veiledning og måling av mobildekning ble gjennomført til stor tilfredsstillelse hos prosjektleder Anette Lillehagen i Telenor Norge. Telepensjonistene har derfor blitt spurt om å bidra i en ny runde med besøk hos avsideliggende kunder.

Denne gangen ville også vår forbundsleder bidra, og på oppfordring gir han her en oppsummering etter sin tur inn i Østmarka.

Mitt bidrag til Kobberkabelprosjektet

Etter å ha vært på møter med prosjektledelsen i prosjektet og snakket og sendt og mottatt en rekke e-poster fra medlemmer og lokalforeninger fant jeg muligheten til å delta i arbeidet med å møte kunder og måle mobilnett.

Om sommeren bor vi på landstedet mitt i Drøbak. Anette, prosjektkontakten vår i dette arbeidet, savnet en som kunne reise inn til Mariholtet sportsstue. Hun kjente ikke til hvor dette lå, men som kjentmann i Osloomarka kunne jeg fortelle at dette lå inne i Østmarka.

Jeg har en smarttelefon og er lojal abonnent til Telenor. For å kunne gjøre jobben måtte jeg til Power og bestille et abonnement hos ICE (de er nå kjøpt opp av Telia Norge, lærte jeg). Jeg fikk kjøpt et månedsabonnement på prøve og fikk utdelt SIM kort som passet inn i min

telefon.

Sportshytten Mariholtet er kjent for meg, og jeg kjørte til Østmarksetra, som ligger ved marka-grensen innenfor Bøler/Oppsal. Skogsbilveien fra Østmarksetra til Mariholtet forbi Nøkle vann er ca. 4,5 kilometer hver vei.

Prosjektet ønsket å få måledata både på Telenors og ICEs nett for å se styrke og svakheter i dekningen. Speedtest, som er en app jeg har hatt på min mobil siden 2015, brukes nettopp for å måle hvordan nettet (download og upload) til Telenor er til enhver tid. Flere steder målte jeg nettet, i alt på åtte steder på strekningen til Mariholtet, med SIM kortet til Telenor, både down og up.

Etter en hyggelig lunsj på Mariholtet, hvor det sikkert var fem skoleklasser som satt spredt ute på mange store bord (korona), fikk jeg snakke med verten for stedet. Han hadde det travelt og kunne ikke snakke

lenge. Han klaget på Telenors nett og var irritert på at det ikke var forsterket tidligere. Han var ikke kjent med at Telenor skulle legge ned kobberkabelen. Han hadde dessuten planer om å slutte som vert der, etter mange år.

På tilbakeveien skiftet jeg SIM kortet til ICE. Jeg målte nettet på de samme åtte stedene som jeg gjorde med Telenors SIM kort og kjørte så hjem igjen til Drøbak.

Oppsummering videre:

- Leverte brukt SIM kort for ICE til Power og sa opp abonnementet.
- Satte opp en oversikt over utlegg for abonnement og utlegg for bilgodtgjørelse.
- De 16 målingene førte jeg opp på et samleark.
- Alt ble oversendt prosjektet på e-post etter noen dager.
- Etter ca. 14 dager fikk jeg betaling for oppdraget (og den var riktig).

Vigra kringkaster under krigen

Mens tyske troppar strøymer innover landet, er Vigra kringkaster den siste frie nasjonale røysta i sør-Norge. Og Ålesund vert informasjonsenteret for eit land i krig.

Frå hovudkvarteret sitt i Gudbrandsdalen leiar kommanderande general Otto Ruge krigen frå norsk side. Situasjonen er desperat. Mot den mektige tyske krigsmaskina har fåtalege og dårleg utstyrte norske styrkar lite å stille opp med. By etter by, område etter område, fell i tyskarane sine hender. Det same gjer viktige kommunikasjonslinjer, etter kvart som okkupantane rykk fram overalt.

Nødtelegram til London

12. april tilkalla General Ruge den britiske etterretningsagenten Frank Foley som hadde fått oppretta eit militært samband til våre allierte i London. Frank Foley hadde flykta frå Oslo 9. april og kom til Åndalsnes hotell om kvelden 11. april. 12. april fekk han kontakt med oberst Ernst Thue i IR11. Thue fekk realisert eit planlagt militært beredskapssamband til London med Ålesund Radio som mottakar og Vigra Kringkaster som sendestasjon til Wick radio i Skottland. Saman med sekretæren sin, Margaret Reid, kjem han med nattoget frå Åndalsnes til Øyer.

Foley svarar at han vil gjere alt han kan for å hjelpe. Han foreslår at Ruge henvend seg til statsministeren, Neville Chamberlain, og den britiske hærsjefen. Og at kommanderande admiral, som også er til stades, ber den britiske marineministeren, Winston Churchill, om assistanse.

Saman med Foley sett den norske forsvarsleiinga opp telegramma. Sekretær Reid er ekspert på ciffersystem og kodar meldingane.

No gjeld det å få desse raskast mogleg over til London. Heldigvis finnast det framleis éin stor radiosendar i Norge som tyskarane ikkje har fått kloa i. Den har rekkevidde til å nå over Nordsjøen.

Nødtelegramma frå den norske hærsjefen vert sendt med høgaste prioritet, på fjernskrivar frå Lillehammer telegrafstasjon til Ålesund Radio. Derfrå sendast dei koda meldingane vidare via Vigra kringkaster til Wick radio på nordspissen av Skottland.

Den 14. april tikkar det inn eit oppmuntrande svar frå den britiske statsministeren, Mr. Chamberlain: «We shall come to your help immediately and in great strength».

Informasjon avgjerande

Ålesund radio og Vigra kringkaster vert i nokre kritiske dagar Norge sitt viktigaste militære samband til England – og den einaste frie nasjonale informasjonskanalen i landet.

Ei regjering på flukt jobba intenst for å få kringkastinga til å fungere, med dei midla

Krigssendarbygg 17. mai 1945

ein hadde tilgjengeleg. Blant mange viktige spørsmål i ei kaotisk tid, som gullbeholdninga, handelsflåten og forholdet til dei allierte, var kringkastinga eit av dei viktigaste.

Det var avgjerande å få raskt ut sannferdig informasjon til folket, militæret, norske skip og til dei allierte.

Kutta Quisling-tale

Ved invasjonen av Norge den 9. april tok tyskarane raskt kontroll over alle dei større kringkastarane i Sør-Norge. Berre Vigra var fri.

Dei frie sendarane i Nord-Norge var ikkje store nok til ein gong å nå sørlege delar av landet.

I Ålesund og på Vigra var det personell og programverksemd som både kunne og ville opptre sjølvstendig, då riksprogrammet i Oslo vart overteken av tyskarane. Det første teiknet på det var Vidkun Quisling si radiotale den 9. april, der NS-leiaren gjennom eit statskupp ber nordmenn innstille all motstand mot tyskarane.

Denne sendinga kopla Vigra-styrar Oscar Stinessen ut då den vart annonsert klokka 19.30. Seinare på kvelden gjekk talen til Quisling overraskande i opptak

frå Oslo, slik at den likevel kom ut over Vigra.

«Kongens nei» over Vigra

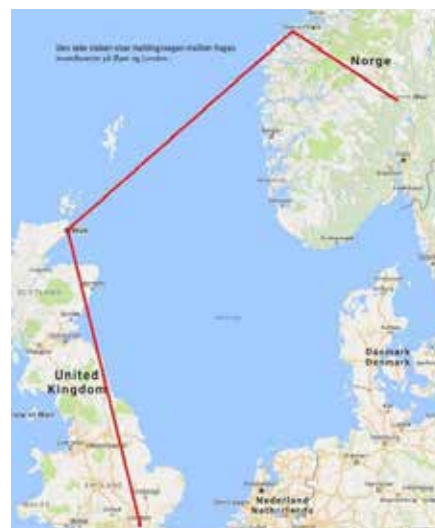
Regjeringserklæringa som vart sendt over den vesle 1 kW lokale kringkastaren på Hamar tidlig om morgonen 11. april vart vidareformidla over Vigra Kringkastar på 100 kW same dagen. Regjeringserklæringa inneheld "kongens nei" og ei oppmoding om at norske skip måtte gå til engelske eller franske hamner.

Den 14. april lukkast det Vigra å få kontakt med regjeringa Nygaardsvold. Då vart kongens opprop til det norske folket og melding nr. 1 frå den frie norske regjeringa sendt på norsk, engelsk, fransk og tysk i diktats tempo fleire gonger.

Ålesund vart kommunikasjons-sentrum

Sjefen for Møre infanteriregiment tok Vigra-sendaren under militær kommando, og skyttarlag-frivillige sto vakt.

På Fjellstua på Aksla kom det opp ein stasjon for avlytting av britisk, fransk og russisk kringkasting 10. april – med hjelp av lærarar og andre språkmektige frivillige.

Frå general Ruge sitt hovudkvarter i Øyer, gjekk meldingane vidare via Vigra kringkastar, Wick radio i Skottland og til London.

Illustrasjon: Venneforeiningen for Vigra Kringkastar.

NRK, NTB og Arbeiderpressa drog mot den frie «hovudstaden» på Møre. Der vart «Statens informasjonskontor i Ålesund» oppretta frå 16. april til 1. mai, då kontoret måtte flykte vidare til Tromsø.

Kilde: Sunnmørsposten, Wattø/Skrede

FAKTA

Fiskeria la grunnen for at Møre og Romsdal vart radiokommunikasjon pionerer i Norge.

Radio-telefonisambandet mellom fiskeværet Grip og Kristiansund i 1919 var eit av dei første i Norge. I 1924 kom den første prøvesendaren for kystradio i Norge. Den vart lagt til Ålesund, og behovet for kontakt med fiskeflåten var årsaka til det.

I 1933 fekk NRK monopol på kringkasting i Norge. To år seinare kom det opp ein stor sendar på Vigra, som avløyste kystradioen i Ålesund. NRK sitt studio var framleis i byen.

Fiskeria var igjen årsaka til at Vigra kringkastar frå 1939 vart ein av to nasjonale stor-sendarar, på 100 kW. Den andre låg i Stavanger. Sendaren vart lagt til Synes på Vigra. Den nye kringkastaren dekte eit stort havområde, mellom Skottland, Island og Svalbard, samt mesteparten av Norge.

Vigra kringkastar vart bomba av tyske fly den 15. april 1940. Etter krigen, i 1948, vart Vigra gjenopna av kong Haakon 7. med ein ny 100 kW-sendar (norsk bygd EB-sendar). I juni 2011 vart sendaren stoppa for godt.

Vigra må vernes

- Vi må ta vare på senderbygget på Vigra kringkaster for ettertida. Dette er en viktig del av vår felles historie og kampen for ytringsfrihet og demokrati, fastslår Jon Hildre.

Gunhild Skoglund

Telepensjonisten i Ålesund er leder i Venneforeningen for Vigra Kringkaster, og han har nærmest lagt ned et helt livsverk for et varig vern av kringkasteren.

Hildres bakgrunn fra sin jobb på Vigra kringkaster satte muligens i sin tid ekstra motivasjon hos teleingeniøren.

Museum

Et vernet bygg må også kunne brukes til noe nyttig, og venneforeningen har lenge hatt planene klare. Målet er et museum og dokumentasjonscenter.

- Det er svært viktig at senderbygget blir bevart som et teknisk kulturminne. Samtidig skal det være et historisk bevis på hvordan informasjon og media ble brukt i kampen for frihet og fred, poengterer Hildre.

Telenors verneplan

Ildsjeler og venneforeningen har stått på i 25 år for å ta vare på historia.

På et museumsområde er de eldste verneobjekta fra 1924 til 1952 tatt godt vare på. I tillegg har venneforeningen samlet utstyr og dokumentasjon for analog kringkasting (AM/FM/TV) fra hele Møre og Romsdal i perioden 1948 - 2011 i senderbygget fra 1948.

Stasjonen er den eneste som har tatt aktivt del i hele den analoge kringkastingen, og der utstyret fremdeles står intakt. Vigra står derfor på Telenor sin verneplan.

Saken hos fylket

Saken har vært innom både lokale og sentrale instanser, sist på departementsnivå som ga en foreløpig fredning med et tillegg om at det innen 1. september må avklares om det skal startes opp en sak om varig fredning.

Etter mange år med motgang, fordi ingen vil ta det hele økonomiske ansvaret, ligger nå saken hos Møre og Romsdal fylkeskommune.

Støtte fra lokalforeningen

Inge Westad er leder i Ålesund lokalforening, og medlemmene støtter arbeidet med et varig vern av Vigra gjennom et brev til fylkeskommunen.

Der heter det blant annet:

I 1924 fikk Ålesund den første prøvesenderen for radiotelefoni mellom fiskebåt og fastland. Denne senderen var den første teleeide senderen som ble brukt til kringkasting. Vigra kringkaster avløste denne senderen i 1935. I 1939 ble Vigra Kringkaster en nasjonal storsender for den norske fiskeflåten. En av 3 nasjonale sendere.

Når krigen kom i 1940, ble de 2 andre nasjonale storsenderne i Oslo og Stavanger tatt av tyskerne 9. April, men Vigrasenderen var fri. Vigrasenderen dekte havområdet mellom Skottland, Island, Svalbard og mesteparten av Norge. Senderen ble det frie Norge sitt viktigste talerør de første krigsdagene 9. til 15. April. I tillegg var Vigrasenderen sammen med Ålesund Radio en del av Norge sitt viktigste militære samband til allierte i London.

Vigrasenderen er den eneste nasjonale storsenderen i Telenor sin verneplan som vi kan ta vare på. Det er også den eneste

Venneforeningens leder Jon Hildre Foto: Karl-Petter Løvoll

Museumsområdet hvor bygninger, utstyr og dokumentasjon er samlet i en historisk utstilling.

I 2005 ble det markert at Vigra Kringkaster var 70 år, Telenor 150 år og fred i 60 år. Fra v.: Daværende leder av Telemuseet Eli Hall, daværende grunneier Johan Synnes og en av mange ildsjeler Turid Røsvik.

kringkasteren som har vært aktivt med på hele den analoge kringkastingperioden, AM, FM radio og analog TV. Dette er ei viktig historie og ta vare på.

Vigra kringkaster bør kunne stå som en viktig nasjonal dokumentasjon på en del av vår tele og kringkastingshistorie. Telepensjonistene avdeling Ålesund støtter Venneforeninga for Vigra kringkaster sitt engasjement for varig vern av senderbygget ved Vigra kringkaster.

Telekommunikasjon i ei korona-tid

– Radio var det første elektroniske massemedium. I dag har vi mobiltelefoner og internett, sier Jon Hildre.

Han understreker at Vigra kringkaster viser hvor viktig telekommunikasjon alltid har vært for samfunnet.

– Ikke minst nå under koronakrisa ser vi hvilken velsignelse dette er med tanke på å dele viktig informasjon og å gi undervisning på nettet. Og ikke minst det å kunne ha kontakt med slekt og venner.

Krisa som landet og resten av verden står i, blir av mange sammenlignet med krig og angrepet på Norge for åtti år siden.

Krigssenderen ble flyttet til sin originale plass i senderbygget, Fra v.: Grunneier Olger Arne Synnes, Jon Hildre og forrige grunneier Johan Synnes.

Telepensjonisten gjennom tidene

Det er blitt vanskelig å reise fysisk, men Landsstyret inviterer med dette til garantert koronafri mimretur i gamle numre av Telepensjonisten.

Einar Nymoen

Telepensjonisten kom ut første gang i desember 1974, da som organ for Televerkets pensjonistforening i Oslo. Da landsforbundet (Televerkets Pensjonistforbund) ble etablert i 1976, ble bladet videreført som landsomfattende organ.

Dagens blad har årgang 47, og i alle disse årene har Telepensjonisten kommet ut regelmessig med tre eller fire nummer i året. Utvilsomt ligger mange eldre utgaver av bladet rundt om i skuffer og skap, men disse er ikke tilgjengelige for alle medlemmene. Landsstyret har derfor besluttet å gjøre alle tidligere årganger tilgjengelige på nettsidene (telepensjonistene.no).

Foreløpig har vi lagt ut alle årgangene fra og med 2006. Disse bladene kan du lese ved å gå inn på nettsidene og velge Telepensjonisten i menyen. Det gjenstår 32 årganger, og siden alle bladene må skannes før de kan legges ut på nettet, vil dette nødvendigvis ta litt tid. Vi har ikke satt noen «deadline» for dette, men tar det «litt etter hvert». Ambisjonen er å komme i mål i løpet av høsten/vinteren.

På nettsidene legges også ut de siste utgavene etter hvert som de publiseres. Endel har sagt fra at de ikke lenger ønsker bladet i posten, men vil lese det elektronisk på telepensjonistene.no. Send en epost til landsstyret@telepensjonistene.no dersom dette også gjelder deg. Dersom du angrer, er det bare å si fra, så skal vi registrere at du vil ha papirutgaven igjen.

Første nummer

Det var Osloforeningens formann Terje Opsann som i et styremøte i 1974 tok på seg oppdraget med å lage et medlemsblad. Allerede i desember samme år kunne styret ønske medlemmene «God jul og godt nytt år» i eget blad – Telepensjonisten.

Bladet ble trykt i 1200 eksemplarer og sendt til alle telepensjonistene i Osloområdet, Bergen, Stavanger, Fredrikstad og Haugesund.

Telepensjonisten kom ut med seks nummer som organ for Oslopensjonistene.

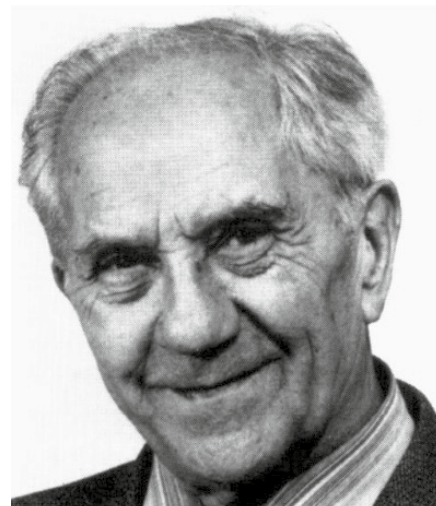
På en landskonferanse for telepensjonistene høsten 1975 deltok 20 representanter fra pensjonistforeningene i Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Tønsberg, Porsgrunn, Drammen, Fredrikstad og Oslo. Konferansen vedtok enstemmig at det skulle dannes et landsforbund. Det første landsmøtet i Televerkets Pensjonistforbund ble arrangert 28. – 29. mai 1976.

Landsdekkende medlemsblad

Bladet Telepensjonisten ble videreført, og fra nr. 2/1976 var Telepensjonisten et landsomfattende medlemsblad for det nye landsforbundet.

Terje Opsann fortsatte som redaktør, noe han var i tilsammen 11 år, kombinert med vervene som formann i landsforbundet og Oslo telepensjonistforening.

Det var i utgangspunktet ikke meningen

Terje Opsann etablerte medlemsbladet Telepensjonisten og fortsatte som redaktør i 11 år.

at bladet skulle være et «fast organ med redaktør og alt til faget henhørende». Redaktøren skriver i det første bladet at det skulle «komme ut sporadisk med forskjellige nyheter som angår pensjonistenes interesseområder». Bladet ble imidlertid raskt etablert som et fast organ som har kommet ut med 3-4 nummer hvert år i 47 år etter etableringen.

Teksten er basert på Evert Bestorp: *Telepensjonistenes forening Oslo 1957 – 1997: Jubileumsskrift*. Utgitt av Telepensjonistenes forening Oslo. Bildet av Opsann er hentet fra samme sted.

Har du gamle numre av Telepensjonisten?

Som omtalt jobber vi med å legge alle tidligere medlemsblad på sentral hjemmeside, telepensjonistene.no. Noen utgaver har dessverre ikke blitt arkivert, men håpet er at noen kan være å finne hos leserne.

Dersom du ha ett eller flere nummer fra årgangene 1997 – 2000 ber vi deg gi beskjed til redaktøren på e-post gunhi-s@frisurf.no. Vi tar kontakt dersom du har blader vi mangler, og i så fall låner vi dem og du får de tilbake.

Vi kommer tilbake senere når det gjelder eldre årganger.

Rapport frå Stord teleområde sine etterlevningar

Det var rundt 1995 at dei fleste av oss gjekk ut på venteløn. Nokon tok det svært tungt, medan andre såg meir lyst på det. Det var smått med ledige jobbar å søkje på i den tida, så dei fleste av oss gjekk ledige. Vi kan skryte av at det var eit særst godt arbeidsmiljø på jobben vår, og gode kollegaer haldt kontakt etter at arbeidslivet var over. Det er helst damene som har kontakt, som alle veit, er damer meir sosiale enn menn.

Åshild Bjelland Kalleklev, Bergen og Hordaland lokalforening avdeling Stord

Vi byrja med å gå turar i skog og mark, to gonger i veka, tysdag og torsdag klokka ni, cirka fem kilometer. Dette har vi forsett med i alle år etter. Grunnstamma i turgjengen er åtte damer, men det varierar kor mange som møter.

Eventyrskogen

Det var under ein slik tur, at grunnlaget for Eventyrskogen på Stord vart født.

Vi såg ei koseleg rot ein vinterdag like før jul og bestemte oss for å spleise på ein nisse frå Europris og sette den under rota.

Då jula var over og nissen fjerna, bestemte vi oss for at rota måtte få nytt innhald, og eventyret om trollkona som sat med nasa i eit skor i hundre år osv, kom på plass.

Seinare utvikla det seg med fleire eventyr, alle handlaga. I ti år har dette vore ein stor attraksjon her på Stord, med tusenvis av besøkjande.

Sommarmarkering med reker ved ein gapahuk i nærleiken av turløypa. Rundt bordet frå v.: Magnhild Thorland, Solbjørg Valvatne, Asbjørg Bolkan, Astrid Himle, Randi Helland, Ingrid Jensen, Åshild Bjelland Kalleklev, Ann-Mari Nilsen.

Lukketårer

Eg kan nemna ein episode frå ein av dei første turane, då ein kollega og eg tok turen i skogen.

Brått byrja tårane til kollegaen å renne, og eg forskrekka spurde kva som var i vegen. Dette er lukketårer, sa ho, tenk her går vi midt i arbeidstida, sola skin og fuglane syng og livet er vedunderleg.

Ja, slik kan det og opplevast å bli arbeidsledig.

Strikk og vin

Vi har alltid hatt eit aktivt sosialt liv utanom jobben, som diverse klubbar.

Strikkeklubben, frå 1987, byrja med ti medlemmar, no er den krympa ned til seks. Klubbkveldar cirka ein gong i månaden. Det er ikkje få strikkeplagg som har sett dagens lys i denne klubben.

Vinklubben, frå 1984, har ni medlemmar og møter cirka ein gong i månaden. Der er det skravling og vindrikkning. Jo meir

Vinklubben, nede frå v.: An-Mari Nilsen, Oddbjørg Olsen, Åshild Bjelland Kalleklev. Oppe frå v.: Gullborg Brandvik, Irene Hvidevoll, Ragnhild Lie, Randi Helland. Liv Kari Helland og Hild Bjelland Hennis er ikkje med på bildet.

Turgjengen, rundt bordet frå v.: Åshild Bjelland Kalleklev, Magnhild Thorland, Anne Mari Bersås, Ann-Mari Nilsen, Solbjørg Valvatne.

vin, jo meir skravling. Vi er eigentleg ikkje dei store vinkjennarane, har med oss ei flaske kvar, medan vertinna held maten.

Dei andre klubbane er Ordreklubben og Vinklubbens-alkoholfrie-formiddagsalternativ-broderistunden. Til vanleg berre kalla Broderistunden. Lite brodering, men mykje strikking.

Faste møter

Elles møter vi den siste onsdagen i månaden på kafé for drøs (prat).

Ein gong i året er det møte med Telepensjonistene Bergen, der styret tar turen til Stord, og så har vi eit møte til, med berre Stord sine 18 medlemmar.

I mange år hadde vi ein årleg kollegafest på hotell, for velforeningspengar på bok. Der var det stort frammøte av begge kjønn. Da pengane tok slutt, blei det og slutt på festane.

UNDERGRUPPER I STEDET FOR NEDLEGGELSE

På en del steder er det dannet undergrupper til lokalforeningene. Det kan for eksempel være på grunn av lang avstand til lokalforeningens tilholdssted, eller at få medlemmer gjør det vanskelig å danne eget styre. En undergruppe er dermed en god mulighet til å bevare samhold blant telepensjonistene i stedet for å måtte legge ned en forening.

Bergen og Hordaland lokalforening har tre slike grupper; Norheimsund, Stord og Voss. Gruppene styrer selv sine lokale aktiviteter samtidig som de selvsagt nyter godt av tilbudene i sin respektive lokalforening, som blant annet møter og turer. For kontakt og gjensidig informasjon har hver gruppe sin lokale kontaktperson.

Gruppen på Stord har 18 medlemmer, og det er utrolig hva aktive og kreative ildsjeler kan få til – på Stord ble det etter hvert en hel eventyrskog!

Glåmdølene dristet seg ut igjen ...

Telepensjonistene på tur til Stalheim og Flåm

Etter en særdeles stille og usikker tid syntes leder i lokalforeningen og hennes team at det var på tide å samle folket til noe positivt. Hun inviterte dermed sine medlemmer på tur, på hele fire dager, en meget vellykket sådan. Her forteller hun om hva de fornøyde turistene i eget land opplevde.

Aina Holen, Glåmdal lokalforening

Etter en stille vår med Covid-19, som begrenset det sosiale livet til pensjonistene spesielt, ble det klart at årets «høsttur», som var planlagt til Sverige i år, ble kjørt i Norge i stedet. Heldigvis har ingen av våre medlemmer vært syke, og 22 medlemmer grep muligheten og satte seg på bussen 4. august. Sammen

med seks venner, en guide og en sjåfør utgjorde vi hele «mannskapet» i «buss nr. 2» på tur til Stalheim og Flåm. Foran oss kjørte «buss 1» med andre pensjonister som også ville på tur 😊.

Etter en tidlig solfylt start på dagen stoppet vi ved Hadelands glassverk for en kopp kaffe og bolle. Ferden gikk videre via lunsj ved Flå, utsiktsstopp ved Vøringsfossen, til dagens mål; Stalheim hotell. En fantastisk utsikt fra hotellet innover dalen gjorde oppholdet supert til tross for litt fuktig vær.

På dag to satte vi oss atter igjen i bussen, med Flåm – og tur med Flåmsbanen som mål. Ingenting å si på utsikten fra Flåmsbanen, huldra var selvfølgelig på plass i fossen, klar til å lokke til seg svake mannfolk 😊. På kvelden fikk vi fantastisk underholdning i regi av turens to guider, det ble både sang og trekkspillmusikk.

Dag tre var det avreise fra Stalheim, med første stopp ved Aurlandskøen. Det ble solgt noen par sko til kjøpeglade pensjonister, og tiøringen kom på plass på alle!

Ferden gikk videre via lunsj på Tyin, til Fagernes hvor vi tilbragte siste natten. Her ble også kvelden benyttet til å gratulere en av våre jubilarer – Sverre Moen som fylte 80 år 9. august.

Siste dagen kjørte vi fra Fagernes med stopp ved helleristningene ved Møllerstufossen vest for Dokka. Turens siste måltid ble inntatt i Wood Hotel i Brumunddal, en fin avslutning før siste etappe til Kongsvinger.

Alt i alt en tur gjennom fantastisk norsk natur og med fantastisk hyggelig selskap! Nå satser vi på at alle fortsatt holder seg friske – slik at foreningen endelig kan feire 30-årsjubileum i september!

Jorunn Jusnes fryder seg over foss og utsikt mens Elisabeth Bråthen foreviger øyeblikket.

Gerd Aanerud, Else Hauger og Sverre Moen i munter passiar.

Ti-øringer på plass i Randi Strands flunkende nye Aurlandsko.

Flåmsbanen var et av høydepunktene.

Aina Holen gratulerte Sverre Moen som fylte år. På motsatt side av bordet står kona May Brith Moen.

Slenge på røret

Stundom koser redaktøren av herværende blad seg med ei god bok, for tiden siste bok om Neshov-folket. Bokens hovedperson er i konflikt med sin mor, noe som fører til at de stadig bryter telefonforbindelsen.

Beskrivelsen av telefonapparatet er fornøylig.

Da hun var liten, hadde man telefonapparat med telefonrør, og hvis man ble forbanna og ville kutte samtalen, så slengte man på røret.

Man kunne dælje telefonrøret ned på apparatet av all kraft, apparatet var

konstruert for å tåle påkjenninger, nettopp på grunn av folks følelsesutbrudd. Under rasende dæljing kunne telefonbordet under apparatet ramle sammen, duk og pyntegjenstander skvette i alle retninger, men telefonen var like hel. Den kunne trille under senger, bli truffet av flygende ølglass, kastes tvers over rommet med telefonrøret som en hale i luften bak seg, men var like hel.

Hvis man sekundet senere forente telefonapparat og telefonrør og så la røret til øret på nytt, fikk man straks den urokkelige, trofaste summetonen. Denne slengingen fikk has på en god del aggresjon, nesten alt, man kom praktisk talt i mental balanse igjen.

Å sette fingeren på en rød prikk på en skjerm var overhodet ikke like tilfredsstillende, samme hvor hardt man trykket. Det ble ingen balanse.

Fra Datteren av Anne B. Ragde

GOD-DAGAR

Vakne om morgon og kjenne seg glad
synast at livet er moro å ha.

Rise or seng når soli ho sprett
kjenne deg svolten og eta deg mett.
- Det er god-dagar.

Gange til møte med sol og med dag,
puste inn lufti i hungrande drag.

Kjenne kvar einaste tåg i din kropp
dirra og spelar i levande hopp.
- Det er god-dagar.

Gå ut i dagen og skap eit verk,
vita du maktar fordi du er sterk.

Mota og ung og med barnsleg tru
som mellom himmel og jord byggjer bru.
- Det er god-dagar.

Kjenner du trøytmar når soli om kveld
nærmar seg nattstad bak blånande fjell.

Sovne fra alt som eit barn i fang
utan å vita at natti er lang.
- Det er god-dagar.

Andreas Sandsdalen, Seljord (1916-1996)

<< tilbakeblikk

Vi åpner nå en ny spalte i Telepensjonisten med klipp fra tidligere utgaver. Det er alltid hyggelig å mimre over svunne tider, og kanskje du kjenner deg igjen. Klippene her er hentet fra nr. 1 i 2006. Dette nummeret finner du også hjemmesiden telepensjonistene.no.

På Facebook kan du melde deg inn i gruppen som heter Televerket gjennom tidene. Du finner garantert kjente bilder, omtaler og navn på tidligere kolleger.

Ingeniøren

Husker du noen spesielle professorer fra høyskolen? Jo da, jeg husker Aanerud. Han ble så glad da jeg valgte å ta diplomene på hans fagfelt om problemene med skjeve matebroer. Du skjønner i Oslo-telefonen hadde vi store problemer med støy og overhøring i sprednettet. Det skyltes at releene i matebroene til linjene stadig brant opp og skapte ubalanse på linjene. Vi forstod ikke hva årsaken var før vi fikk forklaringen fra STK, som leverte sentralene. Releer som var produsert om høsten brant opp fordi damene som laget de spiste epler mens de jobbet. Saften fra eplene tærte opp isolasjonen på de

tynne trådene i relespolene og skapte kortslutninger.

Engelsk fra London

Tyskerne hadde lagret radioapparater som de hadde inndratt fra nordmenn på loftet på Fagerborg sentral. Rolf Nestor og jeg fant en enkel måte å bryte forseilingen på. Så hver natt listet vi oss opp og lyttet på London. Nestor forstod engelsk godt og oversatte nyhetene som ble lest opp for teknikerne neste morgen. Den beste radioen å lytte på London var paradoksalt nok en tysk Blaupunkt.

Fra Sjur Malms intervju med Rolf Sandaker

Rolf Sandaker var 84 år da intervjuet ble skrevet.

Følgende tre klipp er fra Glimt fra telehistorien/Evert Bestorp

Telefonplanen av 1899

Det er vanskelig å snakke om Televerket i gamle dager uten å komme inn på Telefonplanen av 1899. Telegrafloven av 1881 sikret Televerket monopol på rikstelefonen, men ikke på lokaltelefonen. Enhver kunne fritt anlegge og drive telefonanlegg innafor kommunegrensene.

Loven ga ikke staten rett til å gripe inn i kommunenes selvbestemmelsesrett når det dreide seg om anlegg innafor kommunegrensene. For å skape grunnlag for en mer aktiv innløsningspolitikk, foreslo telegrafdirektøren endringer i gjeldende lov. Og vi fikk Telefonloven, Lov

av 29. april 1899, som ga staten enerett til praktisk talt all telefondrift i vårt land og innløsningsrett for eldre telefonanlegg. Men det var fremdeles adgang til å gi konsesjon på telefondrift til private.

Ball for telefondamene

Telefonselskapet drev godt som privatmonopol. Telefonistinnene må ha vært særlig populære, for da Telefonselskapet en januarkveld i 1897 holdt ball for sine telefonistinner med rundt 270 deltakere

på selveste Grand hotell, omtalte både Aftenposten, Dagbladet og Verdens Gang begivenheten på forhånd og henstilte til publikum å ringe minst mulig! I Verdens Gang stod å lese: "Telefonselskapet

holder i morgen aften ball for telefonistinnene. Publikum oppfordres til å benytte telefonen så lite som mulig fra lørdag ettermiddag til søndag middag for ikke å forstyrre gleden for de unge damer."

Festivas for rikstelefonen

Åpningen av telegrafen 1.1.1855 skjedde i dypeste stillhet. Åpningen av lokaltelefonen må ha skjedd i gravens stillhet, for vi vet ikke en gang hvilken dato det skjedde. Men så tar vi likesom alt igjen da rikstelefonen til utlandet, nærmere bestemt Stockholm, ble åpnet den 2.

september 1893, mindre enn 1 år etter at telegrafdirektør Rasmussen hadde tiltrådt. Og det ble en åpning med pomp og prakt! Morgenbladet skrev slik om høytideligheten: "Ved 11.30-tiden i formiddag innfant der seg etter innbydelse fra Indre-

departementets sjef, statsråd Thorne, i telegrafdirektørens kontorer i Storgt. 3, en del herrer for å overvære åpningen av telefonforbindelsen mellom Christiania og Stockholm.

Da klokken viste 5 minutter på 12, ringte telefonen. Telegrafdirektøren tok tele-

fonen med et kort "hallo- ja vel - er det Stockholm? Ja, nu skal jeg be statsministeren komme." (Til statsministeren: "Vær så god, herr statsminister!")
Statsministeren trer hen til apparatet

og hører: -"Ja, Deres Majestet! - Ja, jeg synes man hører ganske merkelig - man hører ganske merkelig." (flere minutters pause).
Etter oppfordring fra statsråden orien-

terte telegrafdirektøren om rikstelefonanleggets historie og deretter samlet man seg til vin, smørbrød, kaker og frukt til - jo, til nye taler.

Identitetskrise med ny Telenorlogo?

Vi pensjonister har mistet nok et symbol som knytter oss til vårt kjære Telenor. Vi har ikke før rukket å lukke døra bak oss så er det over og ut med logoen og identiteten vår til Telenor. De eldste av oss levde under en gylden krone og stjerne med blinkende lyn, en klassisk og gnistrende logo. Da var vi telekonger i Norge, på toppen av jordkula. Så fikk vi to fattigslige Telelyn, en logo som et ordinært 80-talls flyttebyrå. Men flytte skulle vi jo,

til en ny og fremmed konkurranseverden i vårt lille land. Da vi så vidt hadde vent oss til nye omgivelser, fikk vi plutselig store armer som favnet hele verden. En OK logo syntes de fleste av oss, for vi skulle jo internasjonaliseres, ta hele verden i favn, det var visjonen. Men så er tydeligvis den logoen ikke brukbar lengre, og vi kvitter oss med den som vi gjør med den umoderne mobiltelefon vår, i søpla med den. Så er det på'n igjen

enda engang. Og hva slags logo har vi fått nå? En propell? En orkidé? Eller en slipsknote som herrerne hadde for 150 år siden? Ikke vet jeg. Er det rart vi undres og kan få identitetskrise, vi pensjonistene? Var det virkelig nødvendig?

Ordet fritt – Kristorn

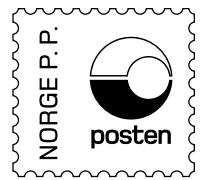
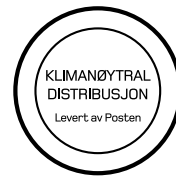

KONTAKT OSS

Personvernerklæringen for Telepensjonistenes Landsforbund finner du på telepensjonistene.no om oss. På telepensjonistene.no finner du også informasjon og aktiviteter under Våre lokalforeninger.

FORBUNDSLEDER	Tore Andli	Dagaliveien 31	0783 Oslo	913 98 001	toreandli@gmail.com
NESTLEDER	Einar Nymoen	Bertrand Narvesens vei 2B	0661 Oslo	916 17 467	nymeinar@gmail.com
SEKRETÆR	Åse Juul Hansen	Bassenggata 11	6516 Kristiansund	950 38 648	aasejha@online.no
KASSERER	Finn-Egil Elster	Hauketotoppen 18	1266 Oslo	913 21 672	Finn-Egil.Elster@telepensjonistene.no
STYREMEDLEM	Anne Stødle	Fridtjof Øvrebøes gate 30	5532 Haugesund	906 90 540	anne.stodle@haugnett.no
REVISOR 1	Kåre Johansen	Svenskerud 105	3408 Tranby	901 84 857	khj@online.no
REVISOR 2	Kirsten Næss	Ramstad Terrasse 5	1405 Langhus	901 94 586	kinass@online.no
REDAKTØR	Gunhild Skoglund	Ekreberget 9	2390 Moelv	901 30 153	gunhi-s@frisurf.no
TELEPENJONISTEN					
TEKNISK ANSVARLIG for telepensjonistene.no	Einar Nymoen	Bertrand Narvesens vei 2B	0661 Oslo	916 17 467	nymeinar@gmail.com
LEDER FOR VALGKOMITEEN	Jan Riddervold	Postboks 199	2601 Lillehammer	916 28 146	j-ri@online.no

Telepensjonistenes Landsforbund
Postadresse: Postboks 800, 1331 Fornebu
Besøksadresse: Snarøyveien 30, sone C3b, 1360 Fornebu
E-post: landsstyret@telepensjonistene.no • www.telepensjonistene.no

Avsender:
Telepensjonistenes Landsforbund
Postboks 800
1331 Fornebu

SMÅSTOFF

De fleste vil bo hjemme

En ny undersøkelse gjennomført av Huseierne og Pensjonistforbundet viser at 9 av 10 eldre (94 %) vil bo hjemme så lenge som mulig, og er åpen for økt bruk av teknologi i hverdagen. Eldre vil bli tatt med på råd når teknologien utvikles, og de ønsker seg forståelige og enkle bruksanvisninger. Det bør absolutt være mulig å gjennomføre, mener de to forbundene. De

peker på en rekke tiltak som kan bidra til å gjøre hverdagen enklere for eldre, og gjøre at teknologien kan være med på å bidra til at flest mulig får bo hjemme lengst mulig. Håpet er at bransjen vil ta rådene på alvor, og involvere den økende bruker- og kundegruppen eldre i det videre arbeidet. Det må til for å lykkes med intensjonen om at alle skal bo lengst mulig i eget hjem.

De tre viktigste rådene er:

1. Gode bruksanvisninger på papir som er skrevet på forståelig norsk og som tar utgangspunkt i brukerens livssituasjon
2. Øke kjennskapen til den enkle og lett tilgjengelige teknologien – skreddersydde løsninger er ikke alltid å foretrekke.
3. Hjelp og støtte til bruk og installasjon er nødvendig for mange, det samme er god kundeveiledning over telefon.

Kilde: Pensjonistforbundet.no

I forrige nummer presenterte vi Laila Midtgård Høyvik som har blitt en dyktig fotograf etter kurs hos Morten Krogvold.

Med hennes vakre foto Høst ønsker vi alle lesere av Telepensjonisten en mild og god høst i dobbel forstand.

Tøfler du rundt i heimen?

Forskere har funnet ut at flere fallulykker blant eldre hjemme oftest oppstår når de tar av seg skoene, glir ut av tøflene eller går på et underlag som ikke er stabilt nok. Visstnok fordi folket rett og slett ikke er vant til ustabiliteten. Eldre mennesker blir gjerne anbefalt stødige sko med lave hæler og tykk, sklisikker såle. Problemet med slike sko er at de ikke utfordrer musklene og sansesystemet som er viktige for balansen. Dermed kom noen på å produsere barfotsko. De skal være et fint alternativ for dem som vil gi balansesystemet en utfordring, men samtidig ha en viss beskyttelse for foten. Nå ønsker en doktorgradsstipendiat å undersøke effekten av barfotsko for mennesker som er enda eldre enn testpersonene i forsøket: de som er i siste fasen i livet sitt.

Forstå akkurat det den som kan ...

Kilde: Forskning.no

